

BISERICA ȘI ȘCOALA

On. Direcțiunea Liceului „M. N. Coarță” Arad

REVISTA OFICIALA A EF. BISERICII ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni

PREMIUL P. S. S. EPISCOPULUI ANDREI PENTRU „ȘCOALA DE DUMINECA”

Veneratul Consiliu Eparhial din Arad a primit din partea P. S. S. Părintelui Episcop Andrei următoarea scrisoare:

Nr. 501/1944.

Venerat Consiliu Eparhial,

Prin circulara Nr. 2183/1942 am invitat pe P. C. Preoți din Eparhie, ca începând cu Dumineca Rusaliilor (24 Mai) din anul 1942, să înființeze în parohie „ȘCOALA DE DUMINECĂ” pentru repetiția și adâncirea cunoștințelor religioase-morale, și învățarea de cântări religioase și rugăciuni, mai ales de către adulți.

Din dările de seamă, pe care Noi le-am cercetat personal, Ne-am convins că aproape toți P. C. Preoți au înțeles însemnătatea „Școalei de Duminecă” și foarte mulți au activat pân'aci cu frumoase rezultate.

Pentru a arăta prin faptă recunoștința și prețuirea Noastră față de cei mai buni ostentori pe tărâmul „Școalei de Duminecă”, am pus la dispoziția Consiliului Eparhial, din caseta Noastră particulară, suma de 50.000 (cincizeci mii) lei, spre a fi conferită ca premiu celui P. C. Preot din Eparhie care va putea arăta cele mai frumoase roade în parohia sa, prin activitatea desfășurată în cadrul „Școalei de Duminecă”.

Dreptce Veneratul Consiliu Eparhial va publica concurs pentru acest premiu, cu data ultimă de 30 Iunie 1944. Decernarea premiului se va face de către Secțiunea administrativ-bisericască până la data de 15 August a. c.

Concurenții pentru premiu vor avea să dovedească:

a) că au ținut regulat (cu foarte mici întreruperi) ședințele „Școalei de Duminecă”, cu un număr mai însemnat de participanți;

b) că poporul cântă cu precizie (măcar

unison) răspunsurile liturgice în biserică, după notele muzicale fixate de Dl Trifon Lugoian;

c) că au avut rezultate apreciable în parohie cu colportajul religios (abonarea foaiei „Calea Mântuirii”, desfacerea Calendarului, Mărgăritarele Lumii, etc.)

Arad, în 2 Februarie 1944.

† ANDREI
Episcop.

E vorba, așadar, de o nouă inițiativă și de o nouă faptă generoasă a P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, prin care P. Sfinția Sa caută să stimuleze activitatea Școalei de Dumineca.

Nu mai încape nicio îndoială că folosirea timpului de Duminecă după amiază are un rol hotărâtor în lucrarea de trezire și cultivare a trăirii morale și religioase.

Pentru a folosi acest timp cu maximum de folos sufleteșc, P. Sfinția Sa l-a destinat pentru „Școala de Duminecă”, al cărei program îl alcătuiește personal și îl publică număr de număr în „Biserica și Școala”, pentru toate Duminecile de peste an.

Programul acestei școli se face în spiritul tradiției patristice, ortodoxe, dela care prea mult ne-am abătut.

Fără o folosire duhovnicească a zilei de Duminecă și fără o nouă catehizație a poporului întreg, nici problema intensificării vieții religioase și nici problema combaterii sectelor, nu-și află o rezolvare fericită.

De aceea, P. Sfinția Sa nu numai că are la inimă buna îndrumare a Școalei de Dumineca, dar face tot ce-i stă în putință ca să creieze din ea o grădină în care să se cultive toate florile virtuților creștine, să se lămuirească toate învățăturile de temelie ale Bisericii noastre ortodoxe și astfel să se regenereze viața religioasă și morală a turmei pe care o păstorește.

Premiul, pe care P. S. Sa l-a instituit din prilejul împlinirii celor opt ani de când păstorește Eparhia Aradului, suntem siguri că va fi un puternic stimulent pentru toți preoții care au râvnă sfântă pentru lucrul Domnului.

De asemenea nu ne îndoiim că P. Sfinția Sa, tot așa după cum l-a inițiat, va avea grija ca el să se sistematizeze și astfel să se distribuie nu numai odată, ci în fiecare an, pentru a deveni un imbold permanent de întărire a lucrului duhovnicesc în cuprinsul Eparhiei.

Talanții

Intocmai ca un călător ce nu se poate reține ca să nu privească în urmă cărarea pe care a urcat-o din vale până pe culme, astfel nici noi nu ne putem opri de-a nu arunca o privire îndărăt peste toate străduințele într-o tălmăcire a cuvântului dumnezeesc timp de un an de zile... Ca o cărăruie ce șerpuește urcând spre culmi, același gând străbate toate cuvântările rostite până aci: Mântuirea omului, realizată prin conlucrarea lui cu Dumnezeu. Până aci am arătat tot ce a făcut Dumnezeu pentru noi și tot ce trebuie să mai facem și noi omenii pentru ca să ne mântuim. Suntem, așadar, pe tărâmul Moralei creștine. În cuvântarea trecută aminteam, că dela Dumnezeu avem Legea, ca o primă condiție a mântuirii. Dar nu trebuie să uităm că tot el ne-a înzestrat și cu libertatea voinței de a ne supune sau nu acestei legi. Tot dela Dumnezeu avem Harul divin, fără de care e zadarnică orice activitate a noastră. Îndeobște, toate acestea nu sunt altceva decât condițiunile realizate de Dumnezeu pentru mântuirea noastră. Pentru ca să putem atinge acest scop se cere ca să conlucrăm și noi cu puterea harică mântuitoare în cadrul condițiilor date de sus.

*

Acest obligament este înfățișat pe înțeles de însuși Mântuitorul Hristos în parabola cu talanții. Asume, un stăpân care vroia să plece într-o altă țară, „a chemat slugile sale și le a dat averea sa. Și unuia îi dăde cinci talanți, iar altuia doi, iar altuia unul, fiecăruia după puterile lui“. Datoria lor era ca să lucreze cu acești talanți. Și primii doi, de fapt au mai câștigat încă pe atâția bani, făcând negoț cu ei. Al treilea, însă, și-a îngropat talantul, nelucrând cu el. Precum era și de așteptat, după multă vreme veni stăpânul și a făcut socoteala cu slugile sale, răsplătind cu același răspuns pe primele două: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune: Intră întru bucuria Domnului tău“. Iar pe sluga cea de a treia muștrând-o,

a poruncit s-o arunce „în întunecul cel mai din afară: Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților“ (Mat. 25, 14—30).

Așadar stăpânul e Dumnezeu; noi — slugile. Talanții sunt darurile naturale și supranaturale pe care Dumnezeu ni le hărăzește fiecăruia după măsura lui. Dar nu această împărțire inegală îl interesează pe stăpân, fiindcă el răsplătește la fel pe ambele slugi dintr-ai, ci faptul dacă ele au lucrat sau nu cu aceste daruri. Darurile primite dela Dumnezeu trebuiesc întrebuințate, iar nu îngropate.

De aci se vede, cât se poate de curat, că fiecare om este dator ca să lucreze după puterile lui cu darurile pe care le are dela Tatăl ceresc. În cadrul Legii divine. Precum reiese din parabola evangheliei de azi, și precum în prima cuvântare din această carte am amintit: noi suntem răspunzători în fața lui Dumnezeu pentru fiecare clipă trăită, adică pentru viața noastră întreagă, pe care datorii suntem s-o realizăm după principiile moralei creștine, și astfel să ne dobândim mântuirea, pentru care Hristos Domnul s'a jertfit. Așadar, să nu facem zadarnică jertfa lui, îngropând talantul. Sf. apostol de azi scrie: „Iar noi, lucrând împreună cu el (Hristos), vă și rugăm, ca nu în deșert să primiți harul lui Dumnezeu; căci zice: „La vreme potrivită te-am ascultat vi în ziua mântuirii ți-am ajutat“; iată acum „vreme potrivită“, iată acum „ziua mântuirii“ (II Cor. 6, 1—2). Și mai frumos redă această idee când scrie Filipenilor: „Iubiții mei.. lucrați cu frică și cutremur la mântuirea voastră. Căci Dumnezeu este cel care lucrează în voi, și ca să vă și ca să lucrați după bunăvoință“ (Fil. 2, 13—14). „Spre mântuirea mea trebuiesc două lucruri ce vin dela Cel Preaînalt — zice sf. Grigorie de Nazianz — dar este una care vine și dela mine. Dumnezeu mai dă aptitudinea pentru bine; Dumnezeu îmi dă și puterea de a-l face; dar între acestea două eu trebuie să mă lupt.“ Aceasta e viața creștinului: o neconținută străduință, de a încadra întreaga noastră activitate în cadrul condițiilor realizate de Dumnezeu pentru sfîntirea noastră, de-a îngemăna divinul cu omenescul pentru același scop: mântuirea. „Viața e un dar al lui Dumnezeu — spunea cineva (Doctorul V. Gomoiu) — viața nu-i nici o zi de desfătare nici o zi de jale; viața e o datorie de împlinit; o zi de muncă încordată la războiul căreia se țese pânza personalității morale a unui om“ (după Vasilescu: Apologeti creștini).

*

— „Păsărica, pe care o țin acum în pumn sub haina mea, e vie sau moartă?“ — întreabă un vrăjitor din vechime pe un înțelept. Acesta

răspunse: — „Zadarnic mă ispitești: De-ți voiui zice că e vie, tu o vei sugruma și mi-o vei arata moartă. De-ți voiui zice că e moartă, tu vie mi-o vei arăta, precum o ai acum în pumn. Stă, deci, în voia ta să mi-o arăți vie sau moartă...” (După: Lascarov-Moldovanu: *Viața creștină în pilde*).

Așa e și cu viața noastră duhovnicească. În mână ta, omule, stă viața și moartea! Viața e lucrarea cu darurile spirituale pe care le-am primit de sus; moartea e nelucrare. A venit înfășurată vremea să alegi: viața sau moartea veșnică. De tine atârână amândouă. Lucrează cu talanții primiți ca să ți se spună și ție la vremea hotărâtă: „*Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voiui pune: Intră întru bucuria fiului tău.*” B.

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca fiului rătăcit* (13 Februarie 1944) vom vorbi despre: NAOS.

Când am vorbit despre părțile bisericii am spus că cea de a doua parte a sf. locaș poartă numirea de *naos, naie* sau *corabie*. Este partea bisericii cuprinsă între tindă și altar, iar acolo unde lipsește tinda, naia începe dela ușa cea mare prin care se intra în biserică și ține până la iconostas.

De obicei ea se împarte în două părți: *solium* (solea) sau *cor* și *naia* propriu zisă, unde stau credincioșii. *Solium* se numește partea mai înălțată dinaintea iconostasului, unde se află steșnicile cele mari și stranele cântăreilor. Este mai ridicat acest loc, de o parte, pentruca slujitorii bisericii să poată ieși și intra în sf. altar, oricâteori este nevoie la slujbele slujbe, fără ca să fie stingeriți în mișcările lor de către ceilalți credincioși. Iar pe de alta parte, pentruca toți creștinii să poată vedea cât mai bine aceste mișcări, cari își au tălcul lor deosebit în cuprinsul serviciului divin. Numirea de *solium* (solea) s'a dat pentruca în timpurile vechi aci se afla tronul împărațesc, cum se află de fapt și astăzi în anumite biserici dela orașe, sau prin mănăstirile voievodale, iar cea de *cor* pentruca aci este și locul de unde cântăreții preamăresc pe Dumnezeu prin cântările lor.

Naia propriu zisă este locul puțin mai jos unde stau credincioșii. În vechime acest loc era împărțit, prin colonne sau stâlpi așezați de-a-lungul naosului, în trei părți, în timp ce astăzi el este împărțit numai în două: partea din față rezervată bărbaților și partea mai din dos unde stau de obicei femeile.

Numirea de *naie* sau *corabie*, ce se dă acestei părți a sfintei biserici, ne învederează deosebita însemnatate pe care o îndeplinește ea în planul mântuirii noastre. Întocmai unei corăbii care plutește pe valurile spumegânde ale mărilor și duce pe cei ce călătoresc cu ea, spre adevărata țintă a călătoriei lor, tot astfel și biserica ne conduce pe noi creștinii, la adevărata țintă a vieții noastre, adică la mântuire și sfintire prin harul lui Dumnezeu. Întem obișnuinți să spunem adeseori: „*nu avem aci cetate stătătoare, ci viața ce va să vie o căutăm*”. Spre această viață desăvârșită, spre adevărata noastră patrie care este

sus în cerul izbăvirii, acolo unde proorocul Isaia a văzut cetate îngerești preamărind, în cântece de slavă, pe Dumnezeu, spre această cetate a mântuirii depline, ne conduce biserica prin învățăturile ei, prin Tamele și prin toate științele slujbe ce se săvârșesc în cuprinsul ei. Oricât de mari și oricât de primejdioase ar fi valurile turtinoase ale acestei vieți, oricât de ademenitoare ar fi frumusețile legate de desertăciunile sale, aci în corabia bisericii avem siguranța atingerii limanului izbăvitor al împărăției cerești, deoarece carmaciul nevazut al aceste corăbii mântuitoare este însuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Sf. Ioan Gura de Aur, vorbind despre această însemnatate a bisericii, scrie între altele: „*Fînd cărmuită de cărma credinței, ea inoată în curs liniștit pe marea lumii acesteia, avînd cărmaciul pe însuși Dumnezeu, vâslași pe îngeri, purtînd cetele tuturor sfinților și avînd în mijloc catargul mîntuirii, sfînta cruce, de care sînt annate vîntrelele credinței evanghelice, umflate de suflarea Duhului Sfînt, fiind astfel condusa la limanul raiului, la siguranța odihnei veșnice*”.

Însemnatatea naosului se judecă însă nu numai după numirea și forma lui, ci și după toate lucrurile și obiectele sfinte cari îl împodobesc. Toate aceste lucruri și obiecte sfinte își au tălcul și rostul lor deosebit în cultul divin, pe care îl aducem cu inimă smerită Stăpânului nostru ceresc.

Între aceste obiecte, acelea cari ne atrag mai întâi privirea, când intrăm în naia bisericii, sunt *praporii* sau *steagurile bisericești*. Obârșia lor datează încă din timpul împăratului Constantin cel Mare, caruia i s'a aratat în vis însuși Mântuitorul și i-a poruncit să facă un steag, împodobit cu semnul sfintei cruci, și să-l poarte în războiul ce-l avea cu păgânul Maxențiu înaintea oștirilor lui. Dela Constantin steagurile ostășești s'au introdus cu vremea și în biserică, ca o podoabă aleasă a ei și se poartă și astăzi în toate procesiunile religioase, spre a le da o mai mare solemnitate și mai multa putere de înfrîngere asupra vieții creștinești. Ele închipuiesc *steagul lui Hristos*, în jurul caruia trebuie să ne adunăm toți creștinii și să luptăm, întocmai ca și sfinții înfațișați pe ele, împotriva tuturor obstacolelor ce ne stau în calea mântuirii noastre sufletești. Așa cum pe câmpurile de luptă steagurile sunt semnele datoriei ostășești și la umbra lor soldații sunt gata să-și dea chiar viața pentru apărarea patriei, tot astfel și praporii ne amintesc de datoria noastră de a ne lupta ca niște adevărați ostași ai lui Hristos, pentru paza necălită a tuturor adevărilor mântuitoare pe care El ni le-a lăsat moștenire în biserica Lui. Ele ne înfațișează apoi și biruința Fiului lui Dumnezeu asupra morții și a diavolului, precum și biruința adevăratei biserici asupra lumii păgâne și a tuturor dușmanilor săi. Sub flamura acestor steaguri de biruință și sub ocrotirea sfinților cari le împodobesc, vom îndura fiecare „*cele rele ca un bun ostaș al lui Hristos*” — cum zice sf. Apostol Pavel (II Tim. 2, 3), — vom lupta „*lupta cea bună*”, „*vom păzi credința*” neschimbată, pentruca în chipul acesta să putem și noi dobândi „*cununa dreptății*”, pe care Dumnezeu o va da „*tuturor celor cari vor fi iubiți arătarea Lui*” (II Tim. 4, 7-8).

Alături de prapori, tot pe lângă pereții naosului sunt așezate *scaunele* pentru cei bătrâni și neputincioși, iar în mijlocul lui, cam în dreptul ușilor împărătești, se află *tetrapodul* (proschinarul), adică o masă mai înaltă cu suprafața piezișă, pe care se

asează de obicei icoana sărbătorii sau a hramului bisericii, iar în părțile noastre chiar și sf. Evanghelie. În unele biserici tetrapodul este așezat pe soliu înaintea sfeșnicului din dreptul icoanei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. El s'a introdus în cultul divin cu scopul ca orice creștin, când intră sau iese din biserică, să se închine și să sărute icoana așezată aci și în chipul acesta să dea cinstea cuvenită hramului sau sfântului a căruia pomenire se face.

• Tot în mijlocul naosului, în apropierea tetrapodului, atârna de sus din cupolă, *poliandrul* sau *candelabrul* cu 12, 24 sau mai multe lumânări, despre care sf. Simeon Tesalonicianul spune că închipue tăriă cerului luminat de stele. Iar în partea lui din spre altar, în dreptul ușilor împărătești, se află *amvonul*, adică o estradă cu două sau trei trepte, de pe care diaconul citește Evanghelia și spune ecteniile, iar preotul își rostește predica. La unele biserici amvonul este construit la o oarecare înălțime în peretele din spre Miazănoapte a lor, iar în altele lipsește cu totul. Așezarea amvonului la un loc mai înalt ne aduce aminte de faptul că Mântuitorul însuși obișnuia adeseori să predice de pe un loc mai înălțat, ca de ex. de pe munte sau din corabie, precum și de piatra de pe care îngerul a vestit învierea Domnului din morți. Sf. Simeon Tesalonicianul vorbind despre însemnarea amvonului, scrie: „*Drept aceea și amvonul stă înaintea ușii mormântului, arătând piatra cea răsturnată de pe ușa mormântului. Înălțimea o are, pentru înălțimea propovăduirii și pentru că îngerul a șezut deasupra pietrii și a propovăduit învierea Mântuitorului. Drept aceea și preoții cu diaconii, închipuind pe înger, citesc pe amvon Evangheliile*”. Pentru aceste cetiri, ca și pentru rostirea predicii, sau săvârșirea altor slujbe bisericești se întrebuințează un pult postativ, care poartă numirea de *analoghion*. El ne aduce aminte de datoria noastră de a asculta cu deosebită atenție toate învățăturile Mântuitorului, cari ni se dau prin cetirea sf. Evanghelii și prin predica preotului, precum și de aplicarea lor neîncetată în viața noastră.

În partea mai înălțată a naosului din spre altar, adică pe solium, se găsesc apoi, în partea dreaptă, *scaunul* sau *tronul arhieresc*, ca loc destinat anume pentru episcopul bisericii, iar în unele biserici, alături de el sau în partea opusă, *tronul împărătesc*, ca loc hotărât anume pentru împăratul țării. Și unul și altul ne reamintesc de cinstea și ascultarea deosebită ce trebuie să le-o dăm, precum și de datoria noastră de a ne supune orânduiriilor lor mai înalte și de a ne ruga pentru sănătatea și mântuirea lor. Sf. Apostol Pavel convins că orice stăpânire vine dela Dumnezeu, scrie în epistola sa către Romani: „*Tot sufletul să se supună stăpânirilor mai înalte, căci nu este stăpânire decât dela Dumnezeu și stăpânirile care sunt, dela Dumnezeu sunt rânduite*” (Rom. 13, 1). Iar lui Timotei îi scrie: „*Indemn deci înainte de toate, să se facă cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei cari sunt în diregătorii...*” (I Tim. 2, 1—2).

În părțile noastre în partea stângă a soliumului se găsește *tronul Născătoarei de Dumnezeu*, pe care mâna pioasă a femeilor îl împodobesc și-l îngrijesc cu deosebită pietate. Și tot pe solium se află *stranele* pentru cântăreți, iar în dreptul icoanei Mântuitorului și a Sfintei Fecioare sunt așezate două sfeșnice mari cu trei brațe, numite *sfeșnice împără-*

tești, cari simbolizează în chip tainic unitatea persoanelor sfintei Treimi.

Toate aceste lucruri și obiecte sfinte așezate în naia bisericii, precum și icoanele cari sunt zugrăvite pe pereții săi, dau sfintei biserici podoaba aleasă ce se cuvine „Miresei lui Hristos” (Apoc. 19, 7; 21, 2, 9). Ele sunt menite spre a ne deștepta și a ne înțări pietatea noastră și spre a ne îndemna la rugăciune stăruitoare către Dumnezeu, precum și spre a da o atmosferă cât mai înălțătoare sfintelor slujbe ce se săvârșesc aci. Înțelegând în chipul acesta însemnătatea și menirea lor în cultul nostru divin, să zicem și noi cu inima smerită când intrăm în corabia bisericii: „*Intra-vom în casa Ta; închina-ne-vom întru biserică cea sfântă a Ta, întru frica Ta; Doamne povățuește-ne întru dreptatea Ta, pentru dușmanii noștri, îndreptează înaintea Ta calea noastră*”. „*În mijlocul bisericii, bine Te vom cuvânta*”.

T.

Informațiuni

■ CERC CATEHETIC. Marți, 2 Febr. d. m. s'a ținut în sala mare dela Episcopie ședința trimestrială a cercului catehetic având ca prezidiu pe P. S. Episcop Andrei.

P. Sf. Sa arată cele mai practice mijloace în ce privește *mărturisirea individuală a elevilor* dela școalele primare și secundare, atrăgând atențiunea membrilor asupra lucrării de mare însemnătate a părintelui Andrei Lupșa din Oradea.

Se remarcă îndeosebi lecțiile pregătitoare pentru primirea cu vrednicie a sfintelor Taine și arătarea mijloacelor eficace de a ține pe copii în cuvenită penitență între timpul dela spovedanie până la primirea sfintei Cuminecături.

Comunicarea P. Sf. Episcop lasă în suflete îmbolduri de noi strădanii duhovnicești, urmând ca fiecare părinte profesor și catehet să-și facă de pe acum un plan binechibzuit după care să facă în cursul Postului mare sfânta Impărtașanie a elevilor dați spre grije sufletească.

Părintele consilier arată importanța frecventării sfintelor slujbe de către elevi, invitând pe P. C. profesori și cateheți ca în viitor la nota din Religie să pună în cumpănă cu multă rigoare *practica religioasă* a fiecărui elev și elevă.

D-l prof. L. Buzdug prezintă planul privitor la elevii ucenici și ucenice cari, având acum duhovnic pe părintele Coriolan Iacob, vor cerceta slujbele, parte în paraclisul dela cămin și parte în capelele și bisericile trecute în programul binealcătuit.

Pr. C. Mureșan, primind sarcina de misionar al copiilor, anunță că-și începe activitatea în cursul acestui Post al Paștilor. Tot pe această durată de reculegere sufletească vor ține la Căminul de ucenici conferințe Ic. Stavr. C. Turicu, prof. Il. Felea, Pr. P. Bogdan, Pr. C. Caceu, Pr. V. Bilboacă și Pr. Coriolan Iacob.

În cursul lunii Februarie cercul catehetic va ține

o ședință demonstrativă cu lecție de model la liceul comercial de fete, iar la Bunavestire se va ține ședința interșcolară când elevii vor lucra tema „despre caracter” iar elevele „despre curățirea sufletului”.

P. Sf. Episcop Andrei, în ziua de 20 Febr. Duminecă lăsatului de carne, va lua contact cu toți elevii școalelor secundare în biserica din Cetate, când le va rosti cuvinte pastorale și le va împărtăși arhierască binecuvântare.

Cercul omagiază pe P. Sf. Episcop din prilejul împlinirii a 8 ani de arhipăstorie, când poate aminti 8 dintre realizările P. Sf. Sale pe lângă Cercul catehetic, încă Comitetul misionar, Paraclisul Maicii Domnului, Acatistul Mântuitorului, Dumineca Ortodoxiei, Școala de Duminecă, Calea Mântuirii, salvarea Tribunei Române și fondul pentru Catedrală. — ct.

Școala de Duminecă

7. Program pentru Duminecă 13 Februarie 1944.

1. *Rugăciune*: Tatăl nostru.
2. *Cântare comună*: Mărire. Binocuvintează suflete al meu...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Luca 15, 11—32) și *Apostolului* (I Corinteni 6, 12—20) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Păharul mântuirii... (70 Cânt. rel. pg. 8).
6. *Cetire din V. T.*: Despre porunca VIII. dz.: Calea Mânt. Nr. 24 din 15 Nov. 1942).
7. *Povești morale*: Despre îndelunga răbdare a lui Dumnezeu (Cartea înțel. lui Sol. c. 12).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Nădejdea mea este...
10. *Rugăciune*: Rug. 10 dela Utrenie: Doamne, Dumnezeul nostru... (Liturghier pg. 42).

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 293/1944.

Concurs

Se publică concurs *repefit* pentru întregirea, prin alegere, a parohiei de clasa I (primă) Agriș I, protopopiatul Șiria, cu termen de 30 de zile.

VENITE:

1. Una sesiune parohială, cu dreptul de pădure și pășune și una cănepiște.
2. Birul și stolele legale.
3. Locuință în casa parohială de sub Nr. 214 cu supra edificate și grădină.
4. Salarul dela Stat.

Preotul ales va plăti impozitele după beneficiul preoțesc din al său. Cererile de concurs, însoțite de actele necesare (Extras de botez, diploma de bacalaureat sau altă diplomă echivalentă, absolutor teologic, diploma de capacitate preoțească și memoriu despre activitatea pastorală), adresate Consiliului parohial din Agriș, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Preoții admiși la candidare, cu prealabila aprobare a protopopului tractului, se vor prezenta în sf. biserică din Agriș pentru a servi, cânta și cuvânta, și pentru a face cunoștința alegătorilor.

Din ședința Consiliului parohial Agriș, ținută la 7 Noemvrie 1943.

Aprobat în ședința Consiliului Eparhial dela 18 Ianuarie 1944.

2—3

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
cons. ref. eparhial.

Nr. 311/1944.

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 15 zile, pentru întregirea prin numire a parohiei Tălagiu, protopopiatul Gurahonț.

VENITE:

1. Stolele și birul legal.
 2. Salarul dela Stat.
- Parohia este de clasa III (treia).
Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial.
Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 18 Ianuarie 1944.

2—2

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

Nr. 252/1944.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea de ajutoare pentru anul școlar 1943/44.

1. două burse fiecare în sumă de lei 10.000 (zece mii) pentru doi dintre cei mai buni elevi ai Școalei Normale ort române „Dimitrie Tichindeal din Arad.

2. ajutoare din fundațiunile:

„Teodor Pap” în suma de lei 20.000.

„Ștefan Antonescu” „ ” 15.000.

Concurenții vor înainta cererile timbrate pe adresa Consiliului Eparhial din Arad prin Direcțiunile lor școlare, având referatul profesorului de religie și conținând următoarele documente:

1. Extras de botez din matricola bisericească, provăzut cu clauzula oficiului parohial local, certificând că petiționarul aparține și azi bisericii noastre.

2. Atestat despre starea materială a părinților eliberat de Primărie.

3. Certificat școlar dovedind la studii media de 7.50 (șapte cincizeci).

4. Adeverință că nu mai beneficiază de altă bursă.

5. Rudeniile fondatorilor dovedesc gradul de înrudire.

Cererile ajustate defectuos nu se vor lua în considerare.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 20 Ianuarie 1944.

2—3

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Calus Turicu
consilier, referent eparhial.

Nr. 396/1944,

CIRCULARĂ

către oficiile protopresbiterale și parohiale și către clerul și poporul din cercurile electorale pentru alegerea de deputați în Congresul bisericesc din Mitropolia Ardealului :

I. Ineu—Șiria, pentru alegerea unui deputat din cler și

II. 1. Ineu, 2. Buteni și 3. Radna pentru alegerea câte unui deputat mirean.

Având în vedere hotărârea Prea Veneratului Consiliu mitropolitan din Sibiu Nr. 344/1943 M., dela 29 Decembrie 1943, referitor la alegerea de deputați pentru Congresul bisericesc al Mitropoliei Ardealului, în cercurile devenite vacante, dispunem a se face alegeri suplimentare, cu mandat pe întreaga durată a mandatelor actuale pentru Congres, în cercurile vacante :

I. Ineu—Șiria, un deputat cleric și

II. 1. Ineu, 2. Buteni și 3. Radna, câte un deputat mirean.

Cercurile vacante sunt arondate și se compun precum urmează :

I. Cercul Ineu cu 25 comune și anume : Aldești, Apateu, Berechiu, Bocsig, Cermeiu, Cuied, Gurba, Hodiș, Iermata, Ineu, Ineu—Colonie, Mănerău, Mocrea, Moroda, Răpsig, Seleuș, Șepreuș, Șicula, Șilindia, Satu-mic, Șomoșcheș, Talpoș, Voivodenii, Zărand, Moșiori.

II. Cercul Șiria cu 19 comune și anume : Agriș, Arăneag, Caporal-Alexa, Comlăuș, Covăsinț, Chier, Drauț, Dud, Gașa, Măderat, Măsca, Olari, Pâncota, Sfânta-Ana, Șiria, Târnova, Cuvin, Ghioroc și Miniș.

III. Cercul Buteni cu 43 comune și anume : Camna, Iercoșeni, Luguzău, Nadăș, Tauț, Bârba, Berindia, Buhani, Buteni, Chisindia, Dezna, Ignești, Joia-mare, Laz, Minead, Moneasa, Neagra, Păiușeni, Păulian, Prăjești, Doncenii, Prunișor, Ramna, Revetiș, Roșia, Șebiș, Selegeni, Slatina, Susani-Nădălbăști, Văsoaia, Almaș, Bonțești, Cil, Crocna, Dieci, Honțisor-Gurahonț, Mădrigești, S. Buciava, Mustești, Pescari, Rădești, Secaș, Zeldiș-Saturău.

IV. Cercul Radna cu 31 comune și anume : Baia, Bătuța, Bărzava, Barațca, Căpruța, Cladova, Conop, Corbești, Dumbrăvița, Găvojdia, Julița, Groși, Ilteu, Lupești, Milova, Monoroștia, Odvoș, Păuliș, Pârnești, Petriș, Radna, Roșia-Obârșia, Seliște, Slatina, Săvârșin-Halaliș-Vinești, Șoimoș, Soroșag, Temeșești, Toc-Cuias, Troaș și Vărădia.

Aronderea cercurilor vacante în colegii electorale, locurile centrale de alegere și de scrutinii, precum și numele comisarilor se cuprind în tabloul de la finea acestui circular sub A).

La acestea alegeri, servește de cînosură Regulamentul pentru alegerea deputaților congresuali, votat de Congresul Național Bisericesc la 11/23 Octombrie 1891, Nr. prot. 156. În conformitate cu acest Regulament dispunem :

A) Pentru alegerea deputatului din cler. Preoții din cercurile electorale Ineu și Șiria îmbinate într'un colegiu, — fără a mai aștepta altă dispoziție — se vor aduna **Joi în 17 Februarie a. c. la orele 11 înainte de amiază**, la locul central de alegere, indicat în conspectul de sub A) și anume în localitatea îndatinată, și designată prin comisarul nostru și sub conducerea acestuia vor alege un deputat din cler pentru Congresul mitropolitan, observându-se la actul alegerii dispozițiile din §§-ii 18—26 al suscitativului Regulament congresual, iar după efectuarea alegerii și predându-se celui ales mandatul, comisarul va înainta aici procesul-verbal de alegere, împreună cu toate actele electorale, în 24 de ore după încheierea alegerii (Regulament § 12).

B) Referitor la alegerea deputaților mireni. Deși modalitatea publicării și a constituirii adunării parohiale electorale, precum și a votării este precizată în §§-ii 27—37 ai suscitativului Regulament congresual, — trimis fiecărui oficiu parohial pe calea protopopiatului la 15/27 Februarie 1892 Nr. 123, — totuși pentru evitarea greșelilor se dispune precum urmează :

1. Se îndatorează preoțimea parohială, ca **Duminecă în 13 Februarie a. c.** în toate comunele, unde este preot local, să publice adunarea parohială extraordinară pe **Duminecă în 20 Februarie a. c.**, în care zi apoi, în toate acestea comune neapărat să se facă alegerea deputaților mireni pentru congresul mitropolitan. Alt termen nu se admite, deci adunarea parohială se constituie, *ori care ar fi numărul membrilor prezenți*.

Preotul conducător al oficiului parohial se îngrijește, ca această publicare să se facă *deodată și în filiale*, invitând pe alegătorii acelora la alegere în comuna materă : *filialele așadară votează în același protocol, cu cea materă* (Regul. § 15 și 27).

În comunele cu mai mulți preoți, conducătorul oficiului parohial se îndatorează a comunica tuturor preoților din loc, termenele de alegeri.

2. În comunele, unde nu este preot local, administratorul parohiei respective, va convoca — cel puțin cu 8 zile mai înainte, — adunarea parohială extraordinară, pe **Duminecă în 27 Februarie a. c.**, când apoi și în acelea comune se va face alegerea deputaților mireni pentru congresul mitropolitan.

3. Pentru a ușura biroului electoral actul alegerii, se trimite sub ./- fiecărei parohii, câte un exemplar din formularul de protocol.

Lista membrilor adunării parohiale, care a servit de bază la votare, se alătură la protocol în copie autentică, provăzută cu clauza de autenticare și subscrisă de președintele ordinar și de secretarul adunării precum și de doi bărbați de încredere designați de adunare, deci această copie, se va pregăti de timpuriu, iar lista originală rămâne și mai departe în arhiva parohială. Totodată se îndrumă președinții și întreg biroul adunării electorale să fie cu atențiune și să observe strict următoarele:

a) Aclamațiunea nu este permisă, precum nu este permis nici să voteze unul în numele altuia, prezent sau absent.

b) În procesul-verbal să se scrie apriat și corect: locul și ziua, ora începerii și a **terminării votării**.

c) Votarea secretă se poate cere *în scris de către cel puțin atâția alegători prezenți*, din câți membrii ordinari este compus consiliul parohial, în care caz, *cererea se alătură la procesul-verbal*.

d) Numele candidatului, pe care votează alegătorii, să se scrie întreg și corect, căci semnele „*Dto*” și — „*..*” — nu sunt permise, și voturile induse cu astfel de semne nu se vor considera.

e) Votarea să se continue cât timp se anunță alegători îndreptățiți, iar după ce au votat cei prezenți, să se mai aștepte $\frac{1}{2}$ oră, pentru a se putea prezenta și alți alegători îndreptățiți, și dacă în interval de $\frac{1}{2}$ oră nu se mai prezintă nici un alegător, se încheie votarea, trecând în procesul-verbal ora încheierii: apoi după încheierea votării, după calcularea voturilor anunțându-se rezultatul, procesul-verbal se subscris de președinte, bărbați de încredere și de secretar, iar dacă bărbații de încredere, sau măcar și numai unul din ei, n'ar ști scrie, numele lor îl poate scrie și secretarul, dar această împrejurare trebuie vădită prin aceea, că se spune apriat în procesul-verbal cine a subscris pe neștiutorii de scrisoare. *Fixarea timpului de așteptare ($\frac{1}{2}$ de oră) numai o singură dată se admite.* După subscriere, procesul-verbal pe pagina subscrierilor se prevede cu 2 sigile, unul al parohiei, altul al președintelui sau al unuia dintre bărbații de încredere, iar dacă nici unul din aceștia n'ar avea sigil, se prevede cu 2 sigile a parohiei.

f) Procesul-verbal astfel încheiat, împreună cu copia autentică de pe lista alegătorilor (și la caz de votare secretă și cu buletinele de votare), să se pună în plic și plicul să se sigileze cu **doă sigile în ceară și anume**: cu sigilul oficiului parohial, și cu sigilul președintelui sau al vre-unui bărbat de încredere; iar dacă nici unul, nici altul dintre aceștia n'ar avea sigil, să se sigileze **în două locuri cu sigilul oficiului parohial** și astfel sigilat cu două sigile și respective în două locuri, și provăzută cu adresa: „Procesul-verbal al Adunării parohiale din com. _____” să se predea **imediat** în fața biroului, unuia dintre bărbații de încredere cu însărcinarea, ca pe ziua de **Marti în 29 Februarie a. c.**, la ora 11 înainte de amiază să-l prezinte comisarului Consiliului Eparhial la locul central al scrutinului. Dacă acest membru ar fi împedecat, este datorința bărbatului de încredere al doilea a îndeplini această predare.

Această predare să se constate în procesul-verbal electoral.

4. La **29 Februarie a. c.**, ora 11 înainte de amiază, prezentându-se bărbații de încredere a singuraticelor adunări parohiale, la locul central al cercului indicat în conspectul A. și anume în localitatea designată prin comisarul Consiliului Eparhial, sub președinția acestuia se vor constitui în colegiu, de scrutiniiu, alegându-și din sânul lor un secretar pentru luarea procesului verbal și doi bărbați de încredere.

5. Despre scrutiniiu, care trebuie să continue neîntrerupt și să se termine în aceeași zi, e a se lua proces-verbal în care să se inducă: *locul, ziua și cercul electoral* unde s'a ținut scrutiniiu, cu indicarea precisă a *orei*, la care s'a început; apoi *scrutiniiul se face astfel*: comisarul în prezența bărbaților de încredere desfășcând plicurile fără a vătăma sigilele va lua pe rând toate procesele verbale electorale, le va citi cu voce înaltă și va îngriji, ca voturile din acelea procese verbale să se inducă în procesul-verbal al colegiului de scrutiniiu, după ordinea comunelor, din care se formează cercul electoral. Plicurile se alătură la procesul-verbal.

6. Colegiul de scrutiniiu *nu este competent* nici *îndreptătit a modifica, a șterge, ori a adauge ceva* în procesele verbale de alegere ale singuraticelor adunări parohiale, precum *nici a examina și a delibera asupra actului de alegere*, ci numai a-și face observările la procesul-verbal de scrutiniiu asupra proceselor verbale defectuoase și astfel procesele verbale cari n'ar corespunde §-lor din Regulamentul sus citat, adecă n'ar fi subscrise și sigilate, cum se cere, ori ar avea alte defecte, precum și cele prezentate mai târziu, ori eventual trimise numai cu poșta, nu le va lua în considerare, ci simplu le va adnexa la procesul-verbal numind cauzele pentru cari nu s'au putut considera,

7. Dacă după desfacerea și inducerea tuturor proceselor verbale de alegere prezentate, se constată, că ar mai fi parohii, dela cari nu s'au prezentat bărbații de încredere cu procesele verbale, comisarul, împreună cu colegiul va mai aștepta o jumătate de oră, și dacă în acel interval se vor prezenta bărbații de încredere cu procesele verbale le va primi și induce și acestea, iar dacă se va constata că s'au prezentat procesele verbale din toate parohiile, ori că nici după așteptarea de o jumătate de oră nu s'au prezentat dela alte comune procesele verbale așteptate, se va încheia scrutinul, constatându-se în procesul verbal *ora încheierii*; după aceea se vor număra voturile pe baza procesului verbal de scrutin, și cea ce a întrunit mai multe voturi, se va proclama deputat ales din partea cercului respectiv, și ca atare i se va preda mandatul. La caz însă, când doară doi sau mai mulți vor fi întrunit majoritatea în număr egal, între dâșii să decidă soarta, îndată la fața locului. (Regulament § 39).

8. Procesul verbal al colegiului de scrutin și mandatul alesului deputat se vor subscrie de comisarul consistorial, de secretarul colegiului și de toți ceilalți membrii, adică de bărbații de încredere ai adunărilor parohiale; apoi mandatul se va preda, ori se va trimite pe cale sigură (pe poștă recomandat) la mâinile alesului deputat; iar procesul verbal al colegiului de scrutin împreună cu toate actele electorale (adecă și *cuvertetele cu procesele verbale* ale singuraticelor adunări electorale) comisarul îl va înainta Consiliului de aici, în termen 24 de ore cu raport, în care se va arăta că mandatul l-a transpus alesului deputat, indicând și modul transpunerii. (Regulament § 41).

9. La caz, când vre-un comisar din cler, ori mirean ar fi împedecat în ori ce mod, de a-și împlini misiunea de comisar: are să facă numai decât arătare la Consiliul de aici pentru a se lua altă dispoziție; dacă însă până la alegere, respectiv până la scrutin, nu va fi urmat de aici numirea altui comisar, sau doară împedecarea comisarului numit se va arăta numai chiar în ziua sau sub actul alegerii, respectiv a scrutinului, în astfel de caz, alegătorii respectiv membrii de scrutin sunt autorizați a-și alege un supleant al comisarului, care apoi va îndeplini toate agendele comisarului. (Regulament § 10).

10. Toate persoanele, cari iau parte la alegerile de sub întrebare, fie ca președinți, secretari, bărbați de încredere, fie ca simpli alegători, se fac vinovați de delict disciplinar și vor fi urmăriți și pedepsiți pe cale disciplinară, dacă au săvârșit vre-o faptă contrară dispozițiilor în vigoare pentru alegerile de sub întrebare, tot asemenea și aceia cari ar turbura, ori chiar ar zădărnici alegerea.

Aducând acestea la cunoștința clerului și poporului nostru, sfătuim pe toți, ca și la exercitarea acestui drept, să fie conduși de sentimente adevărat creștinești, alegând ca *deputați congresuali numai bărbați devotați cauzelor noastre bisericești*, bărbați zeloși și apți de a concurge cu sfatul și înțelepciunea lor la rezolvirea, consolidarea și înaintarea afacerilor bisericei noastre naționale și cari în considerarea stărilor actuale, pot să participe la ședințele congresuale.

Arad, din ședința în secțiuni unite a Consiliului Eparhial, dela 27 Ianuarie 1944.

† ANDREI
episcop.

T. Ciblan
cons. ref. eparhial.

A).

TABLOUL

COMISARILOR CONSILIULUI EPARHIAL LA ACTUL ALEGERII DEPUTA-
ȚILOR PENTRU CONGRESUL MITROPOLITAN ÎN CERCURILE VACANTE

Nr. curent	Numirea cercului	Nr. comunelor	PENTRU MIRENI		PENTRU PREOȚI	
			Locul scrutinului	Comisar al Consiliului	Locul alegerii	Comisar al Consiliului
I-II	Ineu-Șiria	44	—	—	Pâncota	Aurel Adamovici protopresbiter-Șiria
II	Ineu	25	Ineu	Dr. Gheorghe Hențiu advocat	—	—
III	Buteni	43	Buteni	Patriciu Covaciu Inv. în pens. Șebîș	—	—
IV	Radna	31	Radna	Ioan Popa inginer	—	—

Arad, din ședința în secțiuni unite a Consiliului Eparhial dela 27 Ianuarie 1944.

† ANDREI
episcop

T. Ciblan
cons. ref. ep.